

Тема: Майстерне відтворення краси природи у віршах «Гаї шумлять», «Блакить мою душу обвіяла». Мелодійність віршів П.Тичини.

Мета: навчальна – вчити учнів знаходити засоби художнього слова, що відтворюють красу природи;

виховна – виховувати любов до рідного слова, до рідної землі, до прекрасного;

розвивальна – вдосконалювати навички виразного читання ліричної поезії.

Цілі. Учні знають: факти з життя поета, назви художніх засобів, що допомагають відтворити красу природи, особливості виразного читання пейзажних віршів;

Учні вміють: виразно читати поезії, знаходити художні засоби, розкривати їх роль, пояснювати роль кольору у змалюванні настрою віршів.

Обладнання: портрет П. Тичини, запис твору П. Майбороди «Гаї шумлять».

Перебіг уроку

*Краса безборонна і беззахисна у світі,
а тобі її утверджувати...*

Б.Харчук

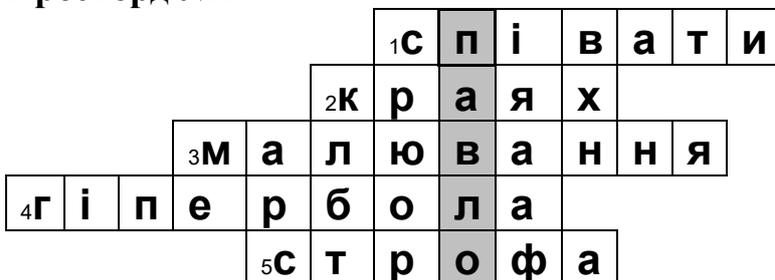
*Природа – вічне джерело людської
творчості, людського мислення.*

М. Рильський

I. З'ясування емоційної готовності до уроку (Графічне зображення настрою)

II. Актуалізація опорних знань учнів (Кросворди для 3 груп):

Кросворд №1

По вертикалі – чоловіче ім'я.

По горизонталі:

1. У сім'ї Тичин полюбляли... (*Снівати*)

2. Слово з назви поезії П.Тичини «Не бував ти у наших...» (*краях*)

3. Хист..., через який Павла було призначено старостою рисувального класу. (*Малювання*)
4. Троп, що полягає в навмисному перебільшенні певної ознаки. (*Гіпербола*)
5. Сполучення 2 або кількох віршованих рядків, об'єднаних системою рим та інтонацією. (*Строфа*)

Кросворд №2

			1П	о	р	т	р	е	т		
				2П	р	и	р	о	д	и	
			3З	в	у	ч	а	н	н	я	
	4Л	і	т	о	п	и	с				
5К	у	л	ь	м	і	н	а	ц	і	я	
			6Т	е	м	а					

По вертикалі – прізвище відомого письменника, поета, журналіста.

По горизонталі:

1. Зображення героя, його рис, обличчя, фігури, одягу, що служить засобом характеристики дійової особи. (*портрет*)
2. Пейзаж – це опис...(*природи*)
3. Рима – це однакове...кінцевих складів віршованих рядків. (*звучання*)
4. Жанр художньої літератури, у якому історичні події описуються в часовій послідовності. (*літопис*)
5. Частина сюжету твору, де розвиток дії набуває найвищого напруження. (*кульмінація*)
6. Подія, про яку розповідається в художньому творі, основа твору. (*тема*)

Кросворд №3

			1Л	і	т	о	п	и	с		
	2М	е	т	а	ф	о	р	а			
			3Г	і	п	е	р	б	о	л	а
			4П	е	й	з	а	ж			
	5К	у	л	ь	м	і	н	а	ц	і	я
	6П	о	р	і	в	н	я	н	н	я	

По вертикалі – назва літературного роду

По горизонталі:

1. Жанр художньої літератури, у якому описуються історичні події в часовій послідовності. (*літопис*)

2. Слово, що розкриває ознаки предмета перенесенням з одного на інші явища. (*метафора*)
3. Троп, що полягає в навмисному перебільшенні. (*гіпербола*)
4. Опис, зображення природи у художньому творі. (*пейзаж*)
5. Частина сюжету твору, де розвиток дії набуває найвищого напруження. (*кульмінація*)
6. Слово (вираз), через які одні предмети зіставляються з іншими на основі подібності. (*порівняння*)

Конкурс «Найкращий знавець творчості П.Тичини» (тестова перевірка знань («Так-ні»)):

1. П.Тичина народився в с. Піски на Чернігівщині? (*Так*)
2. Батько письменника був сільським дяком? (*Так*)
3. І збірка творів П.Тичини - «Сонячні кларнети»? (*Так*)
4. Вірш «Не бував ти у наших краях» написаний у 1918 році? (*Ні*)
5. У вірші «Не бував ти у наших краях» є рядки:
Моє серце в верховині і душа моя (*Ні*)
6. Вірш «Не бував ти у наших краях» має обрамлення? (*Так*)
7. Вислів «*Могили, як гори*» містить порівняння? (*Так*)
8. У сполученнях слів *блакитні простори, весняні ночі* є порівняння? (*Ні*)
9. У поезії «Не бував ти у наших краях» є 4 окличні речення? (*Так*)
10. П.Тичина мав абсолютний музичний слух? (*Так*)
11. У Чернігові П.Тичина познайомився з М.Коцюбинським? (*Так*)
12. Тема вірша «Не бував ти у наших краях» - зображення краси рідного краю. (*Так*)

III. Опрацювання поезій П.Тичини.

1. Прослуховування музичного твору Г. Майбороди «Гаї шумлять»
2. Виразне читання поезії «Гаї шумлять»
3. Робота в групах «ДВА – ЧОТИРИ – УСІ РАЗОМ»
 - Визначити **тему твору** (оспівування краси, мелодії звуків природи).
 - **Ідея** – возвеличення чарівності природи, яка впливає на внутрішній стан людини.
 - **основна думка** – кожна людина по-своєму відчуває світ.
 - Виписати по варіантах **художні особливості**:
 - метафори – *гаї шумлять, хмари біжать, мріє гай, горить і тремтить ріка;*
 - епітет – *шепіт голублячий;*
 - повтори – *милуюся, співаючи.*
 - Що ви розумієте під «шумом гаю»?
 - Які зорові і слухові образи виникають у вас під час читання поезії?
 - Який час відтворено у вірші? Доведіть.

Вірш «Блакить мою душу обвіяла»:

1. Виразне читання поезії.
2. Визнач тему, ідею.

3. П.Тичина був художником, музикантом, поетом,. Тому в ЦЬОМУ ВІРШІ багато зорових образів (блакить, сонце, трави, струмок, метелик, квітка, свічечка, поля квітують).

Творча робота.

У кожного учня на парті папір, олівці.

Завдання: відтворіть поетичну картину в кольорі (це можуть бути кольорові смужки, кольорові образи. Учні мають поєднати колір зі словом.)

Закріплення вивченого.

1. Назвати слова, що римуються:
гаї шумлять – ХМАРКИ біжать,
милуються – любуються.
2. Зі слів, поданих у дужках, доберіть співзвучні з такими словами:
хлоп'ята, береги, робити (працювати, вороги, носити)
3. Спробуйте скласти віршовані рядки, використовуючи подані рими:
а) хати, спати, зіроньки, віроньки;
б) на ялинки, сніжинки, біла, покрила, дуба, шубу;
в) літо, цвітом, порі, дітворі.
4. Акродиктант за поезією П. Г. Тичини

Продовжіть рядок

1. Гаї шумлять – я...
2. Блакить мою душу ...
3. Дзвін гуде, думки пряде над...
4. Горить-тремтить ріка...
5. Милуюся-дивуюся,...
6. З блакитними просторами порівнюється...
7. Ген дзвін гуде...
8. Не бував ти у наших...
9. Купаючи мене, мов...
10. У рядках
....веснянії ночі в гаях
....хіба ж ти , хіба ж ти це знаєш?
пропущено слова....
11. Горить-тремтить, як музика...
12. Люди без пісні не можуть зорати і...
13. Які тропи вжито в рядку «шепіт тихий, голублячий»?
- !4.-15. Хто « не бував... у наших краях»?

Ключі: 1. Слухаю. 2. Обвіяла. 3. Нивами. 4. Як музика. 5. Чого душі моїй так весело. 6. Небо. 7. Іздалеку. 8. Краях. 9. Ластівку. 10. А, ах. 11. Ріка. 12. Нивки. 13. Епітети. 14-15. Ти.

Із перших літер слів-відповідей складіть і прочитайте назву поетичної збірки Павла Григоровича Тичини

Домашнє завдання: вивчити напам'ять один вірш (на вибір), написати вірш, намалювати малюнок.